

การพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบ
เศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
Development of training guidelines for the systematic development of
natural agriculture sufficiency economy Phuket Rajabhat University

กฤต เกษตรวัฒนผล² จารุณี คงกุล¹,
เบญจพร แก้วอุไทย¹ กมลชนก รังษี³
ธิดากาญจน์ เอียดเหลี่ยน³, ปัญญวิต นนอุทก³
สิริลักษณ์ เชยผอม³, อรุณา หลีหัวเขา³
Krit Kasatwattanapol² Jarunee Khongkun¹,
Benjaporn Keawuthai¹, Kamonchanok Rangsi³
Thidakran Aiadlen³, Panyawit Nonauthok³
Sirilak Choeyphom³, Onuma Leehuakao³

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²อาจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

³นักศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Assistant Professor, Phuket Rajabhat University

² Lecturer, Phuket Rajabhat University

³Students, Phuket Rajabhat University

*Corresponding Author Email: krit.k@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมพอเพียงของผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้การวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร ระหว่างปี 2562 – 2567 จำนวน 706 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 254 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ครูกสิกรรมธรรมชาติ อาสาศุูนย์กสิกรรมธรรมชาติ อ้นตามัน ผู้ผ่านการอบรมการพัฒนาการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีพฤติกรรมพอเพียงในระดับมากในทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมพอเพียง ด้านเงื่อนไขมีคุณธรรมสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านพอประมาณ และด้านมีเหตุผล ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต คือ ด้านวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม ควรดำเนินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์นี้ต่อไป ด้านเนื้อหาวิชา การอธิบายมีขั้นตอน

ชัดเจน แต่ควรปรับให้เข้ากับบริบทของคนและสังคมในพื้นที่ ด้านวิธีการฝึกอบรม ฐานการเรียนรู้ปรับให้เข้ากับยุคสมัยและบริบทของพื้นที่ทั้งคนและสังคม ด้านการประเมินผลของการฝึกอบรม ควรติดตามผู้ผ่านการอบรมว่าได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้อย่างไร

คำสำคัญ: การพัฒนา, การฝึกอบรม, หลักสูตร, กสิกรรม, ธรรมชาติ

Abstract

Development of training guidelines for the development of natural agriculture towards a sufficiency economy curriculum Phuket Rajabhat University has the objectives To study the sufficiency behavior of those who have completed training in the course on developing natural agriculture towards a sufficiency economy system. Phuket Rajabhat University and study recommendations for developing training courses for developing natural agriculture towards a sufficiency economy system. Phuket Rajabhat University It is a combined method research.

Quantitative research was used together with qualitative research. The population was 706 people who completed the training course between 2019 - 2024. A sample of 254 people was used as the main informant. Consisting of natural agriculture teachers Volunteer at the Andaman Natural Agriculture Center Those who have passed agricultural development training Natural karma towards a sufficiency economy system Phuket Rajabhat University The tools used to collect data were questionnaires and interviews. The results of the study found that those who completed the training had a high level of self-sufficiency behavior in all aspects. When considering each aspect, it was found that sample group Have sufficient behavior The condition aspect has the highest morality, followed by the aspect of having good internal immunity. knowledge conditions, moderation, and reason. Suggestions for developing training courses for developing natural agriculture towards a sufficiency economy system. Phuket Rajabhat University is the objective is appropriate Training for this purpose should continue. Subject content the explanation has clear steps. But it should be adapted to the context of people and society in the area. Training methods the learning base adapts to the era and context of both people and society. Evaluation aspect of training Trainees should be followed up on how they have applied the knowledge gained.

Keywords: development, training, course, agriculture, nature

ที่มาและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นแหล่งความรู้และที่พึ่งของท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการแข่งขันการศึกษาได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น มีพันธกิจในการสร้างโอกาสทางการศึกษา สร้างระบบ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สร้างองค์ความรู้เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2564)

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอันดามัน เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้บริการการศึกษาที่ครอบคลุม ครอบคลุมถึงถึงความสำคัญและความจำเป็นในการขับเคลื่อนเครือข่ายในการส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย เพื่อให้เข้าใจในสิทธิ หน้าที่ ของตนเอง และผู้อื่น รวมถึงการร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรม

ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันดามัน เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานจังหวัดภูเก็ต ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติทุ่งสง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เข้าอบรมตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเอาหลักสูตรของมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ มาใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม ซึ่งดำเนินการฝึกอบรมไปแล้ว 12 รุ่น มีผู้ผ่านการฝึกอบรมแล้ว จำนวน 706 คน ซึ่งโดยเป้าหมายการอบรมในแต่ละรุ่นจำนวน 60 คน

จากบริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้ส่งผลให้ในรุ่นที่ 12 มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวนน้อยลงคือ 37 คน ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมายเนื่องจากมีผู้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยลง ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันดามัน จึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินผลการจัดอบรมที่ผ่านมา ในประเด็นของการพัฒนาคนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการอบรมคือการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ร่วมกับการพิจารณา วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการและการประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการฝึกอบรมให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอบรม

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาพฤติกรรมพอเพียงของผู้ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

นิยามศัพท์

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมตามหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันดามัน มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต นำมาจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้สนใจ ในระหว่างปี 2562 – 2567

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การปฏิบัติการ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติอันดามันมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต นำมาจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้สนใจ

กสิกรรมธรรมชาติ หมายถึง วิถีชีวิตมนุษย์ การดูแลดิน น้ำ ป่า ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างมนุษย์กับโลกใบนี้ เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนของมวลมนุษยชาติ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบแบบแผนขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และทักษะใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เข้าอบรมได้เกิดการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ นำไปใช้ในการทำงานในองค์กรให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2550 : 149), สุรชัย เคนสุโพธิ์, (2560 : 5), วรณศิริ ชูระแพง (2564 : 15) มีการดำเนินงานใน 4 ส่วนหลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการและการประเมินผลการอบรม โดยวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเป็นไปเพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์และเจตคติที่ดี ทำให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ตามเป้าหมายของการฝึกอบรม เนื้อหาการอบรมเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรการฝึกอบรม เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการฝึกอบรม และมีความสอดคล้องกับเรื่องที่กำหนด เชื่อมโยงให้การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการ อบรมที่ได้กำหนดไว้ วิธีการฝึกอบรมเป็นเทคนิคและวิธีการในการให้ความรู้หรือกิจกรรมที่จะนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามที่กำหนด ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสม ในการอบรมจะมีกระบวนการประเมินผลเป็นกระบวนการสิ้นสุดเพื่อนำผลมาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป โดยการประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบผลลัพธ์ของกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จหรือปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในอนาคต การประเมินผลสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การประเมินเชิงปริมาณ การประเมินเชิงคุณภาพ หรือการผสมผสานทั้งสองรูปแบบ (Patton, 2018)

2. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทาน เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการดำรงชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน ผ่าน 3 หลักการสำคัญ ได้แก่ ความพอประมาณ (Moderation) ความมีเหตุผล (Reasonableness) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity) โดยต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความรู้ (Knowledge) และคุณธรรม (Morality) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542) ในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเชื่อมโยงแนวคิดดังกล่าว ที่นำมารวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1. ความพอประมาณ (Moderation) ความพอประมาณ หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อให้เกิดความสมดุลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน **2. ความมีเหตุผล (Reasonableness)** ความมีเหตุผลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการดำเนินงานที่คำนึงถึงปัจจัย

ต่าง ๆ อย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity) การมีภูมิคุ้มกันในตัว หมายถึง การเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน 4. เงื่อนไขความรู้ (Knowledge) ความรู้คือปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 5. เงื่อนไขคุณธรรม (Morality) คุณธรรมคือจริยธรรมและคุณค่าทางจิตใจที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพอเพียง โดย ภาวรัช พุฒพันธ์, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์ (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในตำบลคูลาด อำเภอรายมุล จังหวัดยโสธร ใช้แบบสอบถามระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีค่าระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลำดับแรกด้านพอประมาณ รองลงมาคือด้านภูมิคุ้มกัน ด้านคุณธรรม ด้านมีเหตุผล และด้านความรู้ ตามลำดับ จารุวรรณ ขจรอนันต์ (2562) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสตรีสาวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อยมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 12 รุ่น ระหว่างปี 2562 - 2567 จำนวน 706 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552 : 48-49) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 260 คน จากนั้นใช้การสุ่มเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ

กลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 254 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นครูหลักสูตรธรรมชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วสร้างแบบวัดพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ เพื่อใช้วัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรธรรมชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 103) 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกัน

ตัวที่ 4) ความรู้และ 5) คุณธรรม สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่มีความครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล โดยผลการตรวจสอบ IOC ทั้งหมดมีค่าระหว่าง 0.66 – 1 ถือว่าผ่านเกณฑ์ (ปรานี หล้าเบญจ, 2559) สามารถนำไปใช้ได้

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้านเนื้อหาให้มีความเที่ยงตรง (Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยมีแนวทางดังนี้

3.1 ความเที่ยงตรง (Validity) กลุ่มผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จ และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective 43 Concurrence ; 10C) ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา โดยกำหนดคะแนน ดังนี้ ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ให้คะแนน -1 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ แล้วนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์ ข้อกำหนด IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ข้อกำหนด IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงค่าความเที่ยงตรงยังใช้ไม่ได้

3.2 ตรวจสอบความถูกต้องของถ้อยคำหรือสำนวน เพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ ผู้ตรวจสอบอ่านเข้าใจได้ตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ ซึ่งทำให้ผลงานวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ ยิ่งขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์พฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณและวิเคราะห์ ค่าทางสถิติ ประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่จำแนกประเภทข้อมูลทุกประเด็นแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างในคุณภาพหรือคุณสมบัติของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการตีความ การตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประเด็นการศึกษา การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

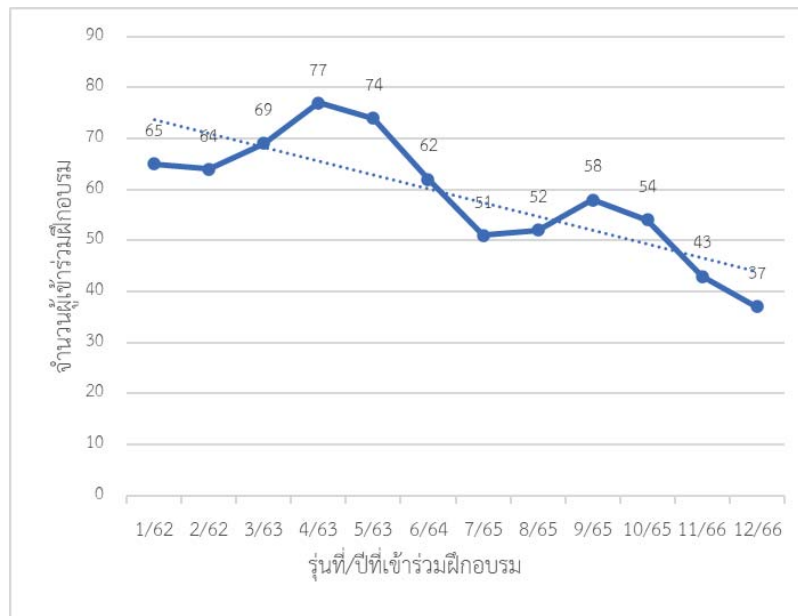
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทป ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ จำแนกประเภทข้อมูลทุกประเด็นแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างในคุณภาพหรือคุณสมบัติของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการตีความ การตรวจสอบความถูกต้องตรง ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมธรรมาธิสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมการอบรมตั้งแต่ปี 2562 - 2567 จำนวน 706 คน 12 รุ่น โดยแต่ละรุ่นมีจำนวนผู้เข้าอบรมดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมการอบรมจำแนกตามรุ่นในช่วงปีที่เข้าร่วมฝึกอบรม

จำนวนผู้เข้าร่วมการอบรมเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ แนวโน้มจำนวนผู้เข้าร่วมการอบรมลดลง นำมาซึ่งแนวคิดในการปรับปรุงการจัดอบรม และการประเมินผลของผู้เข้ารับการอบรมจากข้อมูลแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 134 คน เป็นเพศหญิง 126 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-35 ปีมากที่สุด จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 และช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพรับจ้างมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 อาชีพพนักงานโรงงาน/บริษัท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับอาชีพอื่น (เท่ากัน) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 กลุ่มตัวอย่างผ่านการอบรม รุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 12 (เท่ากัน) มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 รองลงมา ได้แก่ รุ่นที่ 6 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 รุ่นที่ 4 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 รุ่นที่ 11 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 รุ่นที่ 9 กับรุ่นที่ 10 (เท่ากัน) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 รุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 7 (เท่ากัน) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 รุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 8 (เท่ากัน) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และรุ่นที่ 1 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

1.2 พฤติกรรมพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมพอเพียง ในระดับมากในทุกด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20 – 4.46 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมพอเพียงด้านเงื่อนไขมีคุณธรรมสูงสุดที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมา คือ พฤติกรรมพอเพียงด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 พฤติกรรมพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 พฤติกรรมพอเพียงด้านพอประมาณ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 พฤติกรรมพอเพียงด้านมีเหตุผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ในด้านความพอประมาณ

ในด้านมีเหตุผล กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมพอเพียงในระดับมากทุกเรื่องเรียงตามลำดับ ดังนี้คือ การช่วยเหลือผู้อื่นในทางที่ถูกต้อง การทำงานตามลำดับความสำคัญเสมอ การเลือกรับประทานอาหารโดยคำนึงถึงคุณค่ามากกว่ารสชาติ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การใช้จ่ายเงินตามแผน

ในด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมพอเพียงในระดับมากทุกเรื่องเรียงตามลำดับ ดังนี้คือการปลูกผักกินเองหากมีโอกาสที่เหมาะสม การพยายามสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นกัลยาณมิตรที่ดี การพยายามใช้เวลาให้เกิดคุณค่าแก่ชีวิต การรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ การออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นในด้านเงื่อนไขความรู้ กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมพอเพียงในระดับมากทุกเรื่องเรียงตามลำดับ ดังนี้คือ การแสวงหาความรู้อยู่เสมอ การแนะนำให้เพื่อนใช้ความรู้แก้ไขปัญหา การรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ การดูแลสุขภาพตามหลักวิชา การศึกษาหาข้อมูลก่อนการใช้จ่าย

ในด้านเงื่อนไขคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด 2 เรื่องลำดับดังนี้คือ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนระดับมาก 3 เรื่องเรียงตามคือ การเชื่อว่าการเจ็บป่วยเป็นธรรมชาติของชีวิต การเป็นคนตรงต่อเวลา การใช้จ่ายอย่างประหยัด

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การพัฒนาการอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และจากแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion) จากผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ครูคุณลักษณะชีวิต อาสาศูนัยกสิกรรมธรรมชาติ อันดามัน ผู้ผ่านการอบรมการพัฒนาคุณลักษณะชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต สรุปผลการการศึกษาได้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต คือ ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีความเหมาะสม ฟังพาตัวเองได้ แนะนำให้คนอื่นว่าทำได้จริงเป็นประโยชน์

ในการใช้ชีวิต สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งความพอเพียงได้ ควรดำเนินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ด้านเนื้อหาวิชาของการฝึกอบรม

เนื้อหาวิชาของการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นการนำหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงของ มูลนิธิเกษตรกรธรรมชาติ มาใช้ซึ่งประกอบด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ หลักการเกษตรธรรมชาติ ทฤษฎีบันได 9 ขั้นสู่ความพอเพียง สุขภาพพึ่งตน พัฒนา 3 ชุมพลัง “พลังกาย พลังใจ พลังปัญญา” ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ “ฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ สู่เศรษฐกิจพอเพียง” หลักการออกแบบเชิงภูมิสังคมและการออกแบบโคก หนอง นาฯ เบื้องต้น Work shop การจัดการพื้นที่ตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ถอดรหัส “พระมหาชนก” ถอดบทเรียนผ่านสื่อแผ่นดินไทย ตอน “แผ่นดินวิกฤต” ถอดบทเรียน “เอามื้อสามัคคี” กิจกรรมหน้าเสาธง เนื้อหาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัด มีความชัดเจน การอธิบายมีขั้นตอนชัดเจน ไม่สับสน ค่อนข้างเข้าใจง่าย ความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง สร้างอาชีพได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ มีประโยชน์เป็นอย่างมาก และเป็นความรู้ติดตัวที่สามารถทำให้พึ่งพาตนเองได้ ควรปรับให้เข้ากับบริบทของคนและสังคมในพื้นที่

ด้านวิธีการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นการฝึกอบรมที่จัดแบบค่ายพักค้าง 5 วัน 4 คืน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น การบรรยายทฤษฎีบันได 9 ขั้นสู่ความพอเพียง การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เช่น การทำนํ้ายาล้างจาน การสอนงาน การฝึกอบรมในงาน เช่น ลงแปลงกับครูทำ การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เช่น ผ่านสื่อแผ่นดินไทย ตอน “แผ่นดินวิกฤต” การประชุมกลุ่มใหญ่ เกมบริหาร สถานการณ์จำลอง เช่น สถานการณ์หาอยู่หากิน การฝึกประสาทสัมผัส การใช้กิจกรรมเน้นหนักการ เป็นต้น

การเข้าร่วมฝึกอบรมทำให้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีขึ้น เกิดความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติตามเมื่อปฏิบัติตามแล้ว เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาควิชา อังศุณิศ (2553 : 4) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของอาจารย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พบว่า อาจารย์ที่มีการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก คือ อาจารย์ที่มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก อาจารย์ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่อการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ชอบ ฟังพอใจ มีประสิทธิภาพ ระยะเวลาในการอบรม 5 วัน 4 คืน ยาวเกินไป ในบริบทของสังคมปัจจุบันควรปรับระยะเวลาเป็น 3 วัน 2 คืน วันศุกร์ – วันอาทิตย์การอบรมหลักสูตรควรมีต่อเนื่องในทุก ๆ ปีวิทยากรที่มาให้ความรู้ได้ผ่านการอบรมมาก่อนแล้ว เลยมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเข้าใจได้ง่ายฐานการเรียนรู้ปรับให้เข้ากับยุคสมัยและบริบทของพื้นที่ทั้งคนและสังคม

ด้านการประเมินผลของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ใช้วิธีการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะบรรลุตามวัตถุประสงค์

คือ รู้เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เขียนในกระดาษ แล้วส่งให้ผู้จัดการฝึกอบรมได้มาวิเคราะห์ร่วมกันในช่วงสุดท้ายก่อนพิธีปิดการฝึกอบรมให้ผู้ร่วมการอบรมทำแบบประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ เปิดไลน์กลุ่มเฉพาะรุ่น ไลน์กลุ่มเฉพาะกิจต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาสาอันตราย และเฟสบุ๊ก ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันตราย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ไว้เป็นช่องทางในการสื่อสารกัน มีการหมุนเวียนกันจัดกิจกรรมขอแรง ในพื้นที่ของศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันตราย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และแปลงของพี่น้องในเครือข่าย ควรติดตามผู้ผ่านการอบรมว่าได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้หรือไม่ ต้องการการสนับสนุนอะไรบ้าง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต การวิจัยเชิงปริมาณสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สามารถจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรุ่นที่อบรม การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 เพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 จำแนกกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 25-35 ปีมากที่สุด จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ช่วงอายุ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 และช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 จำแนกด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 อาชีพพนักงาน/นักศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 อาชีพพนักงานโรงงาน/บริษัท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับอาชีพอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 จำแนกด้านรุ่นที่อบรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรุ่นที่ 5 กับรุ่นที่ 12 มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 รองลงมา ได้แก่ รุ่นที่ 6 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 รุ่นที่ 4 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 รุ่นที่ 11 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 รุ่นที่ 9 กับรุ่นที่ 10 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 รุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 7 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 รุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 8 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และรุ่นที่ 1 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ผลการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ดังนี้

ด้านพอประมาณ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ประเด็น ได้แก่ ฉันทกินอาหารในปริมาณพอดี มีค่าเฉลี่ย 4.32 ระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ฉันทช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ฉันมี ค่าเฉลี่ย 4.34 ระดับมาก ฉันทจัดสรรเวลาได้อย่างลงตัว ค่าเฉลี่ย 4.23 ระดับมาก ฉันทนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.13 ระดับมาก และฉันไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อในแต่ละวัน มีค่าเฉลี่ย 4.00 ระดับมากตามลำดับ

ด้านมีเหตุผล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ประเด็น ได้แก่ ฉันทช่วยเหลือผู้อื่นในทางที่ถูกต้องมีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก รองลงมาได้แก่ ฉันททำงานตามลำดับความสำคัญเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ระดับมาก ฉันทเลือกรับประทานอาหาร โดยคำนึงถึงคุณค่ามากกว่ารสชาติ มีค่าเฉลี่ย 4.16 ระดับมาก ฉันทออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.11 ระดับมาก และฉันทใช้จ่ายเงินตามแผนที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ย 4.08 ระดับมากตามลำดับ

ด้านมีภูมิคุ้มกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ประเด็น ได้แก่ ฉันทปลูกผักกินเองหากมีโอกาสที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.49 ระดับมาก รองลงมาได้แก่ ฉันทพยายามสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นกัลยาณมิตรที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก ฉันทพยายามใช้เวลาให้เกิดคุณค่าแก่ชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.38 ระดับมาก ฉันทรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.33 ระดับมาก และฉันทออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น มีค่าเฉลี่ย 4.21 ระดับมากตามลำดับ

ด้านความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ประเด็น ได้แก่ ฉันทแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก รองลงมาได้แก่ ฉันทแนะนำให้เพื่อนใช้ความรู้แก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.37 ระดับมาก ฉันทรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ มีค่าเฉลี่ย 4.36 ระดับมาก ฉันทดูแลสุขภาพตามหลักวิชาที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.23 ระดับมาก และฉันทศึกษาหาข้อมูลก่อนการใช้จ่ายเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.15 ระดับมากตามลำดับ

ด้านคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ประเด็น ได้แก่ ฉันทไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มีค่าเฉลี่ย 4.64 ระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ฉันทช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีค่าเฉลี่ย 4.51 ระดับมากที่สุด ฉันทเชื่อว่าการเจ็บป่วยเป็นธรรมชาติของชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.46 ระดับมาก ฉันทเป็นคนตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก และฉันทใช้จ่ายอย่างประหยัด มีค่าเฉลี่ย 4.31 ระดับมากตามลำดับ

ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ของการอบรม ควรมีการพัฒนาการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพชีวิตสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันดามันของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต หลักสูตรนี้มีการอบรม 5 วัน 4 คืน มีระยะเวลาที่ยาวเกินไปควรลดระยะเวลาให้น้อยลง แต่หลักสูตรนี้ตรง

ตามวัตถุประสงค์สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง สร้างอาชีพได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้

ด้านเนื้อหาวิชาของการฝึกอบรม ควรมีการพัฒนาเนื้อหาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัด มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้และนำไปใช้จริงได้ทั้งหมด ควรปรับให้เข้ากับบริบทของคนและสังคมในพื้นที่ และมีการติดตามผู้ผ่านการอบรมว่าได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้หรือไม่ การอบรมหลักสูตรควรมีต่อเนื่องในทุก ๆ ปี

ด้านวิธีการฝึกอบรม ควรมีการพัฒนาการมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การอธิบายมีขั้นตอนชัดเจน ไม่สับสน ค่อนข้างเข้าใจง่าย ภาคปฏิบัติต่าง ๆ สามารถปฏิบัติตามได้จริง และนำไปปรับใช้ได้ทั้งหมด ในส่วนของวิทยากรที่มาให้ความรู้ได้ผ่านการอบรมมาก่อนแล้ว เลยมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเข้าใจได้ง่าย

ด้านการประเมินผลการอบรม ควรมีการพัฒนาการประเมินผลโดยการนำหลักสูตรต่าง ๆ มาปรับใช้ เช่น การทำปุ๋ย การทำดิน การทำน้ำอเนกประสงค์ใช้เอง ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าคนที่ไม่ลงมือทำต่อหรือไม่ทำ หาสาเหตุและปรับปรุงในคราวต่อไป และอยากให้ทางศูนย์ประชาสัมพันธ์ให้คนมาอบรมเยอะ ๆ และอยากให้จัดอบรมอย่างต่อเนื่อง เพราะมันเป็นสิ่งที่มีประโยชน์เป็นอย่างมาก และเป็นความรู้ติดตัวที่สามารถทำให้พึ่งพาตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ดังนี้

ด้านคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ($\bar{x} = 0.78$) หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ประเด็น ได้แก่ ฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มีค่าเฉลี่ย 4.64 ระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ฉันช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีค่าเฉลี่ย 4.51 ระดับมากที่สุด ฉันเชื่อว่าการเจ็บป่วยเป็นธรรมชาติของชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.46 ระดับมาก ฉันเป็นคนตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก และฉันใช้จ่ายอย่างประหยัด มีค่าเฉลี่ย 4.31 ระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับไพรัช นิลวงศ์ และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินชีวิตยึดเงื่อนไขคุณธรรมสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือหลักความมีเหตุผล หลักภูมิคุ้มกันที่ดี หลักพอประมาณและเงื่อนไขความรู้

ด้านภูมิคุ้มกัน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรชาตีสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ($\bar{x} = 0.83$) หรือในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ประเด็น ได้แก่ ฉันปลูกผักกินเองหากมีโอกาสที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.49 ระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ฉันพยายามสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นกัลยาณมิตรที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.40 ระดับมาก ฉันพยายามใช้เวลาให้เกิดคุณค่าแก่ชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.38 ระดับมาก ฉันรักษา

สุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.33 ระดับมาก และฉันออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น มีค่าเฉลี่ย 4.21 ระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ ขจรอนันต์ (2562) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา อำเภอสิดา จังหวัด นครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ บ่อยมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับบ่อยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความมีเหตุผล และด้านความ พอประมาณ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนากิจกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ของการอบรม ควรมีการพัฒนาการอบรมหลักสูตรการพัฒนากิจกรรม ธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติอันดามันของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต หลักสูตรนี้มีการอบรม 5 วัน 4 คืน มีระยะเวลาที่ยาวเกินไปควรลดระยะเวลาให้น้อยลง แต่หลักสูตรนี้ตรง ตามวัตถุประสงค์สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง สร้างอาชีพได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการ อบรมไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ปิยะธิดา ปัญญา (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง ทักษะ การวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะ การวิจัย ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า 1. โปรแกรม การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของโปรแกรม 2) จุดหมายของโปรแกรม 3) สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามจุดหมายของ โปรแกรม 4) สารที่ใช้ในการพัฒนา มีโครงสร้างเนื้อหา 2. หลังการฝึกอบรมนักศึกษาครูมีความรู้ และ ทักษะการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อน การฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึง พอใจต่อโปรแกรมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านเนื้อหาวิชาของการฝึกอบรม ควรมีการพัฒนาเนื้อหาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัด มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้และนำไปใช้ได้จริงได้ทั้งหมด ควรปรับให้เข้ากับบริบทของคนและสังคมในพื้นที่ และมีการติดตามผู้ผ่านการอบรมว่าได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้หรือไม่ การอบรมหลักสูตรควรมีต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ซึ่งสอดคล้องกับ นริศรา บุญเที่ยง (2561) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และ ความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงาน ธนาคารพาณิชย์ในโซน ถนนรัชดาภิเษก มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการฝึกอบรมที่มีผลต่อ แรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมในการฝึกอบรมด้านอุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านเนื้อหา มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการ ฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานได้ร้อยละ 33.31

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ประชาชนในชุมชน มีการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมชนชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ
2. ประชาชนในชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่ว่างงานได้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ จากความรู้ที่ได้อบรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมชนชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ เพื่อผู้ที่เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดและสร้างอาชีพได้
2. ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมชนชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ในระยะเวลาที่สั้นลงและควรจัดทุก ๆ ปี

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ ขจรอนันต์. (2562). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : บิซิเนสฮาร์แอนด์.
- ปราณี หล้าเบญจ. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภาคิน อังศุณิ. (2553). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของอาจารย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ภาวช พุ่มพันธ์, ยุภาพร ยุภาศ, และภักดี โพธิ์สิงห์. (2562). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในตำบลคูลาด อำเภอยะลา จังหวัดยะลา. ปรินญาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วรรณสิริ ธารแพง. (2564). การพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์สำหรับธุรกิจเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคลังสินค้าและพฤติกรรมความร่วมมือของพนักงานในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. (2564). คู่มือนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรชัย เคยสุโพธิ์. (2560). การฝึกอบรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ออนไลน์, สืบค้นจาก <https://search.app/DHXN7hQfWdK4ahNw8>. (18 กันยายน 2567).